

Хто може стати усиновлювачем та що для цього потрібно зробити розповідає Міністр юстиції України Павло Петренко

Доброго дня! Ми з дружиною виховали двох дітей, нині вони вже дорослі і живуть окремо, але нам хочеться подарувати любов та тепло дитині з дитячого будинку. В Інтернеті міститься багато різної інформації, однак немає розуміння, що за чим робити, куди звертатися та які документи необхідно зібрати? Буду вдячний за поради.

З повагою, Сергій Стеценко

Що таке усиновлення?

Згідно з українським законодавством усиновлення - це прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, крім випадку усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України (в цьому випадку усиновлення здійснюється в консульській установі або дипломатичному представництві України).

Хто підлягає усиновленню?

Усиновленню підлягають діти, які перебувають на обліку як:

- діти-сироти;
- діти, позбавлені батьківського піклування;
- діти, батьки яких дали згоду на усиновлення.

Хто може бути усиновлювачем?

Законодавством України визначено коло осіб, які можуть бути усиновлювачами:

- дієздатна особа віком не молодша 21 року, за винятком, коли усиновлювач є родичем дитини;
- особа має бути старша за дитину не менш як на 15 років. У разі усиновлення повнолітньої особи різниця у віці не може бути меншою, ніж 18 років;
- подружжя;
- особи, які проживають однією сім'єю;
- якщо дитина має лише матір або лише батька, які у зв'язку з усиновленням втрачають правовий зв'язок з нею, усиновлювачем дитини може бути один чоловік або одна жінка.

При цьому кількість дітей, яку може усиновити один усиновлювач, необмежена.

Чи є якісь переваги у праві на усиновлення?

Так, переважне право над іншими усиновити дитину має громадянин України, в сім'ї якого виховується дитина; який є родичем дитини; якщо усиновлювачем є чоловік матері або дружина батька дитини; якщо особа усиновлює одразу кількох дітей, які є братами та/або сестрами.

Крім того, переважне право на усиновлення дитини має подружжя.

Як стати на облік потенційним усиновлювачем?

Облік громадян України, які постійно проживають на території України і бажають усиновити дитину, здійснює служба у справах дітей. Щоб стати на облік потенційним усиновлювачем потрібно подати:

- заяву про взяття на облік як кандидатів в усиновлювачі;
- копію паспорта або іншого документа, що посвідчує особу заявника;
- довідку про заробітну плату за останні 6 місяців або копія декларації про доходи за попередній календарний рік, засвідчена органами ДФС;
- копію свідоцтва про шлюб (якщо заявники перебувають у шлюбі);
- висновок про стан здоров'я кожного заявника;
- засвідчену нотаріально письмову згоду другого з подружжя на усиновлення дитини (у разі усиновлення дитини одним з подружжя);

- довідку про наявність чи відсутність судимості для кожного заявника, видана територіальним центром з надання сервісних послуг МВС;
- копію документа, що підтверджує право власності або користування житловим приміщенням.

Що робить служба у справах дітей?

Служба у справах дітей протягом 10 робочих днів після надходження заяви та всіх документів перевіряє їх на відповідність вимогам законодавства, проводить бесіду із заявниками, складає акт обстеження житлово-побутових умов заявників, розглядає питання про можливість заявників бути усиновлювачами та готує відповідний висновок. У разі надання позитивного висновку ставить заявників на облік кандидатів в усиновлювачі.

Після знайомства та встановлення контакту з дитиною кандидати в усиновлювачі звертаються до служби у справах дітей із заявою про бажання усиновити дитину. Служба у справах дітей готує висновок про доцільність усиновлення та відповідність його інтересам дитини. Висновок подається в суд разом з іншими документами.

На що ще потрібно звернути увагу?

Усиновлення дитини здійснюється за письмовою згодою: батьків дитини, засвідченою нотаріально, піклувальників, опікунів або закладу охорони здоров'я чи навчального закладу, де перебуває дитина. Також усиновлення здійснюється і за згодою самої дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити

У разі відсутності дозволу опікуна, піклувальника на усиновлення дитини, така згода може бути надана органом опіки та піклування.

Суд своїм рішенням може постановити проведення усиновлення без дозволу органу опіки і піклування, якщо буде встановлено, що усиновлення дитини відповідає її інтересам.

Роз'єднання братів і сестер при усиновленні, не допускається.

Як звернутися до суду?

Особа, яка бажає усиновити дитину, подає до суду заяву про усиновлення. Також до заяви додаються:

- копія свідоцтва про шлюб, а також письмова згода на це другого з подружжя, засвідчена нотаріально, - при усиновленні дитини одним із подружжя;
- медичний висновок про стан здоров'я заявника;
- довідка з місця роботи із зазначенням заробітної плати або копія декларації про доходи;
- документ, що підтверджує право власності або користування жилим приміщенням;
- інші документи, визначені законодавством.

Судові витрати, пов'язані з розглядом справи про усиновлення, сплачуються заявником.

**Заява про усиновлення може бути відкликана до набрання чинності рішення суду про усиновлення.*

Чи можна змінити прізвище та ім'я дитини після усиновлення?

За окремим клопотанням заявника, суд вирішує питання про зміну імені, прізвища та по батькові, дати і місця народження усиновленої дитини. Однак, дата народження дитини може бути змінена не більш, як на 6 місяців.

Здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей

Нагляд за умовами проживання і виховання усиновлених дітей здійснюється службами у справах дітей за місцем проживання усиновлювачів до досягнення ними 18 років.

Крім того, щороку протягом перших 3-х років після усиновлення дитини перевіряються умови її проживання та виховання. В подальшому така перевірка здійснюватиметься один раз на 3 роки до досягнення дитиною 18 років.

Куди звертатися за більш детальною консультацією та роз'ясненнями?

Якщо у вас залишились питання з цього приводу, будь ласка, телефонуйте до контакт-центру системи безоплатної правової допомоги за номером **0 (800) 213 103**, цілодобово та безкоштовно в межах України. В центрах та бюро надання безоплатної правової допомоги по всій країні ви можете отримати юридичну консультацію та правовий захист.